

Lia Rumantscha = Ligia Romontscha : rapport annual 1966 : (marz 1966-marz 1967)

Autor(en): [s.n.]

Objektyp: **Group**

Zeitschrift: **Annalas da la Societad Retorumantscha**

Band (Jahr): **80 (1967)**

PDF erstellt am: **06.08.2024**

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Inhalten der Zeitschriften. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern.

Die auf der Plattform e-periodica veröffentlichten Dokumente stehen für nicht-kommerzielle Zwecke in Lehre und Forschung sowie für die private Nutzung frei zur Verfügung. Einzelne Dateien oder Ausdrucke aus diesem Angebot können zusammen mit diesen Nutzungsbedingungen und den korrekten Herkunftsbezeichnungen weitergegeben werden.

Das Veröffentlichen von Bildern in Print- und Online-Publikationen ist nur mit vorheriger Genehmigung der Rechteinhaber erlaubt. Die systematische Speicherung von Teilen des elektronischen Angebots auf anderen Servern bedarf ebenfalls des schriftlichen Einverständnisses der Rechteinhaber.

Haftungsausschluss

Alle Angaben erfolgen ohne Gewähr für Vollständigkeit oder Richtigkeit. Es wird keine Haftung übernommen für Schäden durch die Verwendung von Informationen aus diesem Online-Angebot oder durch das Fehlen von Informationen. Dies gilt auch für Inhalte Dritter, die über dieses Angebot zugänglich sind.

Lia Rumantscha · Ligia Romontscha

RAPPORT ANNUAL

1966

(marz 1966 - marz 1967)

Register

Qualchünas ponderaziuns e constataziuns generelas	3
La radunanza da delegats	4
Il cussagl	4
La suprastanza	4
Il secretariat	5
V Congress ladin-rumantsch internaziunal a Udine e visita da students da Val Gherdeina in Grischun	5
Las scoletas	6
Il teater	7
Publicaziuns da la Lia 1966	8
Publicaziuns sustgnüdas	9
Otras publicaziuns rumantschas na periodicas	9
Periodicas da la LR	10
Nossas societats affiliadas	10
Nouvas allegraivlas	18
Noss morts	20
Noss giubilars	21
Commemoraziuns	21
Contribuziun annuala dals cumüns	22
Scolettas sustenidas dalla LR per igl onn 1966	23
Cuors romontschs	24
Quen e bilanza 1966	25
Il quint 1966	33

Qualchünas ponderaziuns e constataziuns generelas

L'ultim an ais l'avegnir dal rumauntsch gnieu discus bgeras voutas ed in numerus artichels da pressa. Quist fat ais allegraivel, cumbain cha las diagnosas e prognosas sun fich differentas. Tuot quels chi s'haun prastos cun propostas constructivas meritan nos sincer ingrazchamaint. Cha güsta *nossa giuventüna tschercha mezs e vias per francher la pusiziun da cultura e lingua rumauntscha* ais zuond da beneventer. Sainza dubi dependa l'avegnir da nos patrimuni culturel per buna part da que, scha nossa giuventüna ais auncha persvasa da quistas valuors e pronta da collavurer per las promover e mantgnair.

La decisiun da nossa giuvna generaziun vain però influenzada fermamaing da la *chessa paterna*. La famiglia ais e resta, na be üna cella primara per nos stedi, dimpersè eir ün factur dominant per l'avegnir da nossa cultura e lingua. Scha l'amur e la fidelited per quists bains nu vegnan implantedas fingio aint il cour da l'iffaunt, sun tuot ils oters sforzs per regla vauns.

Ün ferm sustegn, ma apaina la basa, so e po spordscher la *scolina*, stu spordscher la *scola rumauntscha*. Listess vela per la *baselgia*. La cooperaziun e coordinaziun da tuot quels factuors ais d'eminente munteda. In vista a la necessited assoluta da savair tudas-ch ais il prieveil però grand cha genituors e magisters perdan il curaschi, laschan a chantun la lingua dal cour e prefereschan la lingua dal paun. Las experiencias muossan cha telas decisiuns sun perniziusas pel svilup da l'orma giuvenila.

Ün möd da penser ed agir s-chet e net in famiglia, scola e baselgia ais la premissa per ün'atmosfera culturela favuraivla aint illas vschinaunchas. E güsta *l'iniziativa locala* ais fich importanta per l'avegnir dal rumauntsch. Iniziativas localas e regiunelas sun eir zuond bsögnaivlas per ün bun svilup economic chi'd ais da grand'influenza per la cultura. L'incumbenza da nossas *organisaziuns culturelas* consista pustüt in que da stimuler e sustgnair il singul, la famiglia, la comunitè locala e regiunela. Ellas haun üna granda e vasta importanza subsidiaria e sun per buna part respunsablas per la coordinaziun da tuot ils sforzs ed haun *insembel cul stedi* da metter a dispusiziun ils mezs necessaris. In quist sen staun ellas collavurer traunter pèr e cun otras organisaziuns privatas u publicas chi haun similis intents e cun las autoriteds chantunelas e federelas. Cun que prastan ellas buns servezzans al pövel rumauntsch, ma eir a nossa patria svizra. *D'arriver da mantgnair üna tel'atmosfera favuraivla ed üna collavuraziun früttaivla ais e saro inavaunt il böt da nossa organisaziun da tet*. Perque suos-cha ella eir da sia vart sperer da chatter incletta e sustegn.

La radunanza da delegats

La tschantada da nos organ suprem dals 30 avrigl 1966 ha gnü ün andamaint allegraivel ed interessant. In vista a nossa situaziun finanziaria ais pustüt gnüda discussa la pussibilità da novas funtanas financialas. Quaist problem darà amo lönch da chefar a noss organs.

Las elecziuns sun statta suot l'insaina da la conferma. Be duos mutaziuns sun da notar: impè da cusgliev guvernativ dr. Augustin Cahannes, barmör, ais gnü elet Hendri *Spescha* scu nouv suppleant per la suprastanza. I'l revisorat substituescha Martin *Quinter* a Erwin Durband chi ha demischiunà e sco suppleant ais gnü elet Vinzens *Bossi*.

Il cussagl

Il cussagl ais stat convocà be üna jada per preparar las tractandas da la radunanza da delegats. Cun charta dals 30 settember 1966 ha la suprastanza suottamiss a las societats affiliadas da la LR ün «Pro memoria» davart dumandas chi sun da ponderar in connex cun la nouva istanza a la Confederaziun per il prolungamaint e l'adattaziun da la decisiun federala dals 25 settember 1958 davart la contribuziun directa a la LR e tillas dumandà da preschantar lur prümas propostas. Id eira previs da discuter quaistas propostas e l'ulterur proceder in üna tschantada vers la mità da december. Malavita nun ais quai stat pussibel causa retards, absenzas da singuls commembers e per oters motivs. Perquai avarà il cussagl da deliberar prosmamaing tuot quaists problems.

La suprastanza

In sias 8 tschantadas ha la suprastanza gnü da trattar bleras fatschendas. Pustüt mezs e masüras per promover la lingua rumantscha pro la giuventüna, l'ediziun dad ouvras per la chüra da la lingua ed ils pissers per procurar ils mezs financials per pudair satisfar als bsögns da l'avegnir han occupà zuond fich nos gremium. Cun granda satisfacziun avain nus tut cogniziun da la decisiun dal Pitschen cussagl da aderir a l'istanza da la LR e da la Renania dal marz 1965 e d'arcugnuoscher las lecziuns rumantschas preparadas da la cumischiun da scoula da la Renania per las scoulas sur-e sutsilvanas cun instrucziun fundamentala tudais-cha sco mezs d'instrucziun ufficials e da restituir a nossas societats üna buna part dals cuosts per lur preparaziun. Eir il fat cha'l Cussagl cumünal da Cuaira ha, sün nossa istanza, previs aint il preventiv 1967 ün augmoint da la contribuziun per las scoulinas rumantschas sün 10 000 francs ais zuond allegraivel siand cha quel pussibilitesch da

manar mincha scoulina l'inter di. Nus ingrazchain eir in quaist lö a nossas autoritats per l'incletta demuossada.

Il secretariat

Eir il secretariat nun ha gnü da 's plandscher pervi da mancanza d'occupaziun. Quai tant pü ch'el ais stat var tschinch eivnas be sulet davo cha la giunfra Genoveva *Arquisch* avaiva demischiunà per la fin da mai 1966. Nus tilla ingrazchain per la lavur prestada in servezzan da la Lia daspö il november 1962. Sia successura giunfra Ursulina *Desax* ha cumanzà sia lavur als 5 lügl.

L'organisaziun e coordinaziun da masüras per mantgnair e promover il rumantsch aint ils territoris da lingua rumantscha e tudais-cha, la preparaziun ed execuziun dal grand program d'ediziuns e las bleras instanzas e conferenzas per sia finanziaziun han fatschendà fich il secretari. Siand cha tuot ais höz suroccupà ais la tschercha da collavuratours qualificats vaira difficila. Quai vala eir per üna buna part da nossas organisaziuns chi recuorran lura da lur vart al secretariat da la LR chi nu po e nu vout far sainza dar seis sustegn. Il viv ed allegraivel interess da vasts circuls in Svizra ed a l'ester per nossa lingua e nossas instituziuns involva blera lavur d'informaziun orala e per scrit. Impü ha il secretari gnü da referir in diversas occasiuns, uschè eir aint il ravuogl da la Società svizra per scienzias politicas in occasiun da la discussiun tanter rapreschantants da nossas quatter linguas naziunalas davart il plurilinguisssem svizzer e sias consequenzas politicas a l'università da Basilea. Üna da las plü allegraivlas incumbenzas pel secretari ais stata sia collavuraziun a la fundaziun da l'Uniun rumantscha dal district Sargans.

Eir, scha quai ais cumbinà cun granda lavur per nossa secretaria, vulaina constatar cun plaschair cha 'ls cudeschs rumantschs chattan viva atenziun. Per ils interessents da l'exteriur ha la Pro Helvetia darcheu miss a disposiziun ün credit special. La collavuraziun cun quista instituziun naziunala ais insomma allegraivla e stretta. Scha la LR nu po ir d'accord cun la proposta da la cumischiun Stocker dad incumbenzer la Pro Helvetia cun l'administraziun e la chüra dal subsidi federal, sun ponderaziuns praticas e federalistas decisivas e brichafat aversiun o temma. Cun satisfacziun pudain nus dal rest constatar cha eir ils organs da la Pro Helvetia sun da listess avis.

V Congress ladin-rumantsch internaziunal a Udine e visita da students da la Val Gherdeina in Grischun

Darcheu as han Rumantschs, Ladins da las Dolomitas e dal Friul chattà al congress tradiziunal da mincha quatter ans cul böt da rinforzar ils liams tanter ils pitschens pövels ladin-rumantschs sparpagliats da las muntognas

grischunas fin a las planüras a l'Adria e da promover la voluntà da 's sustgnair vischandaivelmaing. La Società Filologica Friulana ais stata incumbizada cun l'organisaziun da quaist congress chi ha gnü lö dals 27-31 lügl 1966 ad Udine. Dumandas scientificas e la situaziun da las differentas gruppas sun gnüdas trattadas da persunas competentas ed han chattà viva atenziun. Il parsura da la Lia ha tgnü il pled ufficial pels Rumantschs e dat üna survista davart ils problems dal rumantsch in nos Chantun. Implü han noss amis furlans miss grand pais da pudair muossar lur ouvras d'art e lur patria da bellezza. L'accoglientscha ais statta dapertuot zuond cordiala e tuots partecipants sun tuornats in patria cun bellischmas impreschiuns. Nus ingrazchain eir in quaist lö a noss amis da la Società Filologica Friulana ed a tuots quels chi s'han prestats per sgürar il success da quaist inscunter. In quatter ans varà il congress lö in Grischun.

Listess temp ha üna gruppa da var 20 students da las vals da las Dolomitas fat üna visita al Grischun rumantsch. Il viadi ais gnü organisà dal Rev. P. Ambros Widmer da la clostra da Mustér e dal secretari da la LR. Ils students da las Dolomitas avessan gnü plaschair da 's participar al Champ studentic interrumsch. Malavita nun ha quaist gnü lö uschè cha noss giasts chi sun passats da la Val Müstair fin Tujetsch e sur Cuaira a Martina han chattà be pacs da lur commilitons rumantschs. Eir la collisiun cul congress ad Udine ha impedi ün pa il contact culs exponents rumantschs. Adonta da quai sun els stat fich cuntaints da lur visita. Id ais nos dovair d'ingrazchar a tuots chi s'han dat fadia da spordscher üna buna accoglientscha a noss giuvens amis da las Dolomitas e da tils orientar davart nossa patria e sia cultura. Eir a la Pro Helvetia eschan nus arcugnuschaints per sia contribuziun finanziaria.

Las scoletas

Gl'on 1966 e sto egn fritgevel on. Nus vagn savieu manar tras cun success an tut 4 curs par nossas mussadras; antschiè vainsa cun egn curs da 5 gis par las amprandistas an Sutselva.

Avànt Pastgas vagn nus gieu la furtuna da survgnir la «*Chasa fiana*» a Lavin, noua ca 23 mussadras da tut nossas valadas àn prieu part d'egn curs da 4 gis. Quegl en stos beals gis c'àn musso igl basegns suainter curs da perfecziun ear par las mussadras diplomadas. Nus lagn vurdar da manar tras gl'on 1967 ple lungs curs an quella furma.

Igls 18 avregl en las 10 savundàntas matas vagnidas a Cuira par frequentar igl curs d'antruvidamaint c'à cuzo toca igls 18 da zercladur: Hedwig Balzer Alvagni, Madlaina Bergamin Lai, Helen Deflorin Zignau, Ulrica Denuder Strada/Gidegna, Irma Egler Lavin, Letizia Huonder Mustér, Silvia Lutz Curaglia, Tina Peterelli Savognin, Hildi Schröpfer Flem, Franzisca Vinzens Trun.

Igl mains avust en las scularas digl curs d'antruvidamaint da gl'on 1965 s'arunadas 4 eandas par lur savund curs durànt lur amprendisadi. Spert en quellas eandas passadas a mintgegna e turnada an la si vischnànca cun novas ideas e forzas.

Igls 19 da november â la *Cuminànza mussadras rumantschas* gieu la radunàza generala a Tusàn. 48 mussadras ân cato la veia par vagnir a la revisiun digls statuts a par vurdar igl film: «Ils onns d'affonza» da Henri Brandt.

La *Leia rumantscha* â que gi savieu surdar a 5 mussadras igl diplom: Madlaina Bergamin Valbella, Celina Deragisch Domat, Rosina Huder Zuoz, Uorschla Minsch Zernez, Ottilia Ritz Scuol.

Midadas da mussadras vainsa gieu pocas uon. Giuvna Flurinda Pua, c'eara a Pasqual, e ida a San Murezzi. La si scoleta â surprieu suainter c'ella e stada a Segl/Gidegna, giuvna Helen Deflorin. La 7avla scoletta da Domat â surprieu giuvna Maria Fetz da Domat, suainter c'ella â fatg il seminari ad Ingenbohl. Giuvna Franzisca Vinzens a giuvna Letizia Huonder ân surprieu las scoletas da Helen Guldiman a Agnes Tschuor. A Cuir vegnan uss manadas las 2 partiziùns gl'antier gi. Giuvna Rita Cadruvi c'â do sur stad scoleta ad Alvaschagn, â surprieu sco practicanta la partiziun sursilvana.

Suainter ca l'onda Johanna Michael a Flem-Vitg â samarido, â giuvna Hildi Schröpfer surprieu la direcziùn da la scoleta.

A Casti e ussa giuvna Tina Peterelli c'â do sur stad scoleta a Silvaplauna. La nova scoleta d'Alvagni magna giuvna Hedwig Balzer.

Giuvna Myrta Pedrun e vagnida anavos da la bassa a manar la savunda scoleta da Samedan.

Giuvna Rosina Huder e ear maridada, a la si scoleta magna giuvna Betta Casura da Ftan.

Quegl e sto par nus egn beal on da lavur, a nus angratzgàgn a tutas mussadras parsuainter!

Il teater

Vers la mità da mai 1966 ha Tista *Murk* remiss a la LR sia incumbenza da chürader dal teater rumantsch. La suprastanza ha stuvü arcugnoscher ils motivs allegats ed acceptar sia demischiun. Id ais seis dovair da til ingrazchar eir in quaist lö per l'enorma lavur ed ils grands servezzans prestats ans a la lunga sün quaist important champ da l'acziun rumantscha. Pel mumaint ha ella surdat quaista incumbenza al secretari da la LR chi 'd ais eir gnü tschernü da la radunanza generala da la Società pel teater popular svizzer dals 21/22 mai 1966 a Burgdorf sco commember da la suprastanza in piazza da Tista Murk.

Darcheu sun gnüts arrandschats differents cuors da teater, uschè als 17 settember 1966 ad Andiast davart dumandas praticas per equipar üna tri-

buna, als 19 november 1966 üna demonstraziun da bellet e demonstraziuns a Zuoz ed als 15 schner 1967 ün cuors da bellet ed üna demonstraziun d'igluminaziun a Mustér. Tuot quaists cuors han chattà buna acoglientscha pro'ls partecipants our da blers cumüns. I füss be arcumandabel cha nossas uniuns regionalas e dramaticas dessan a temp ün tschögn davart ils giavüschs per tals cuors chi vegnan organisats da la Società pel teater popular svizzer e da la LR e chi sun l'ultim an stats tuots gratuits per noss partecipants rumantschs.

Duos arrandschamaints specials sun stats ils intraguidamaints da H. R. Hubler, president da la Società pel teater popular svizzer, per noss scriptuors in vista a la concorrenza per gös auditivs a Cuaira e da Tista Murk a la conferenza da magisters a Trin davart l'importanza dal teater per la vita culturala da noss cumüns. In quaist connex ha la conferenza da magisters decis da nomnar üna cumischiun da teater per scoulas chi avess d'inventarisar ils tocs da teater, d'animar da scriver tals per las scoulas e da procurar per lur publicaziun. Per l'ultim böt vain creada «La scenetta».

29 societats s'han laschadas cusgliar illa tscherna dals tocs. Per finir lessan nus amo manzunar, cha l' *Muossavia dramatic II* ais uossa – daspö bleras difficultats – cumparü. El ais adattà al muossavia tudais-ch publichà da la Società pel teater popular svizzer e's preschainta in fuorma da collecziun da singuls fögls miss insembel in ün ordinatur. Uschè esa pussibel da complettar periodicamaing quaist Muossavia. Perquai dumandain nus a tuots autuors e traductuors da dar las indicaziun bsögnaiplas. In vista da la granda mancanza da gös per nossas scoulas ha la LR implü publichà insembel cun l'OSL duos cudaschins cun quatter gös da Nadal ladins e duos gös biblics sursilvans.

Publicaziuns da la Lia 1966

Cudaschins OSL e LR, ediziun cumünaipla da l'Ouvra svizra da lectüra per la giuventüna e da la LR:

Nr. 296 *Il misteri da Caumastgira* da Toni Halter, illustraziuns da Alois Carigiet, 3. ediziun.

Nr. 962 *Betlehem*, quatter gös da Nadel da Ernst Schönmann, adattaziun ladina da Elisa Perini †, cuverta ed illustraziuns da Roland Tahlmann.

Nr. 963 *Herodes, Josef d'Egipta*, dus giugs biblics da P. Thomas Häberle, adattai da Toni Halter, cuviarta e vignettas da Corina Calvagni-Steinrisser.

Nr. 964 *Il mür* da Anna Pitschna Grob-Ganzoni, cuverta ed illustraziuns da Constant Könz.

Duas batarladas (Sas franzos?, Humor an vischnànca) da Curo Mani. Maletgs or da la «Tiba» da Alois Carigiet.

Flurina da Selina Chönz e Alois Carigiet. 2. ediziun ladina – sursilvana.

Muossavia dramatic II

Nossas Tarablas – Nossas Parevlas, 2. ediziun.

La strietta da Otfried Preussler cun disegns da Winnie Gebhardt-Gayler, versiun rumantscha da Michel Bischoff. Ediziun autorisada in licenza.

Ouvras da Peider Lansel chüradas dad Andri Peer. Tom I Poesias originalas e versiuns poeticas. Ediziun da l'Uniun dals Grischs e da la Lia Rumantscha.

Publicaziuns sustgnüdas

Binsan, chanzuns da Peider Champell publichadas in quatter quaderns da N. Giamara.

III. cudaschet per cor masdà.

IV. cudaschet per cor viril. Squitsch Fotocopia Offset Fasler-Druck AG, Aarau.

L'ORVA, poesias da Theo Candinas. Ed. Fontaniva, Cuera 1966.

Sur pùnts a pitgognas, poeseias da Steafan Loringett. Ed. Roth SA, Tusàn 1966.

Tissi ambrosian, lirica da Gion Tschärner. Ed. da Roth SA, Tusàn 1966.

Otras publicaziuns rumantschas na periodicas

Heidi I e II da Johanna Spyri, scrit da nouv in ladin puter da Wilhelm Vital. Ed. Silva, Turich.

Istorgias biblicas edidas dal Colloquium d'Engiadin'ota, Bergiaglia e Puschlev. Stamparia engiadinaisa SA., Samedan.

La canzun dil Rein, festival pil centenari 1200 onns Foppa e Glion (Foppa giubilonta) da Toni Halter.

L'istorgia da Nadal suainter Lucas e Mateus cun reproducziuns en maletgs or digl palantschieu sura ala baselgia da sogn Martin a Ziràn. Versiun sut-silvana da Steafan Loringett. Caritas-Editur, Luzern 1966. Cumposiziùn a squetsch Mühlemann, Weinfeld. Fotos Fred Wirz, Luzern.

La Scena:

Nr. 33 *Betschlas dal Rom*, cumedia in ün act da Luigi Pirandello (Lumie di Sicilia), tradütta da Tista Murk.

Nicolo Rusca e sin temps 1563–1618, studi historic da prof. Giusep Lombriser, Trun/Friburg, edius da Martin Soliva, Cuera. Stampa separada digl «Ischi».

Or da la mi'veta da Georg Dolf. Ediztgìun Roth SA., Tusàn, procurada da S. Loringett.

Span e debat (II), novellas e raquents da Gion Batt. Sialm. Cuviartha da Alois Carigiet. Ediziuns Desertina, Mustér 1966.

PERIODICS DA LA LR

Il giuven grischun, fegliet per la giuventetgna romontscha. Cumpara en tuts idioms sis gadas durant il temps da scola. Redacziun: Martin Fontana, Castrisch. 2. annada.

La Punt, figliet par la Sutselva. Samtgieu da S. Loringett, Cuir. Vean or mintga mains. XV. anada.

La scoleta, figliet par la Cuminànza Mussadras Rumantschas. Cumpara an tuts idioms. 17avla anada.

Nossas societats affiliadas

SOCIETAD RETOROMONTSCHA

Igl onn 1966 astga satisfar en tuts graus. El ei staus per nossa societad in onn da buna lavur e bien success.

La SRR ei ina societad digl entir territori romontsch e perquei senza intschess. Sia acziun exteriura ei limitada e seconcentrescha pli e pli alla scienza e scrutaziun. Camps e pastgets detgadiravunda per dar a tuts interessents e commembers pusseivladads captivontas.

Las Annalas ein comparidas en lur 79 avel tom, in cudisch da 220 paginas, el temps usitau ed han anflau buna accoglientscha, era sche la SRR ha per l'emprema ga dapi 80 onns stuiu alzar il prezi da vendita.

Il DRG, Dicziunari Rumantsch Grischun, nossa ovra principala ei se-presentaus uonn cun ils faszichles 50, 51, 52, e 53 per l'emprema gada 4 en in onn. Quei success ei dad attribuir en emprema lingia al fatg che nus vein giu dapi calonda mars treis redactors. Collega dr. J. C. Arquint ha retschiert in congedi dalla Scola cantunala per in onn. Da l'autra vart ha era la stampa luvrau bein e speditiv. Nus essan i nuidis ord il Cantun. Denton ein las experienzas fatgas cun la Winterthur AG, ina stampa gronda e specialisada, tochen ussa fetg bunas e pil DRG da grond avantatg.

Grazia alla capientscha da nossa Regenza sco dil Cussegl grond ei era nossa situaziun finanziaria aschia che nus savein eleger in tierz redactor, priu che nus survegnien el. Ils 30 da november ha il Cussegl grond correspundiu a nossa istanza ed alzau il subsidi annual al DRG da frs 19 500 sin 40 000 ad onn, quei cun 78 vuschs encunter neginas.

Ils 21 da matg ei la Societad Retoromontscha vegnida recepida cun tut las vuschs dils delegai el ravugl dalla Societad svizra per las ciencias morales (Schweizerische Geisteswissenschaftliche Gesellschaft). Questa renconuschientscha svizra astga legrar nus zun fetg; ella renda a nus pusseivels era il cuntact cun la scrutaziun tier las soras da scienza parentada.

Dil Biro dil dicziunari ei in tec alla ga sebarbeniu in institut linguistic per lungatg e cultura alpina e grischuna e buca mo romontscha che basegna cun bibliotecas e cartotecas buca meins che 7 stanzas. Nies institut gauda bien num e vegn renconuschius generalmein. A quei fatg eisi bein dad attribuir che nus vein igl onn current astgau retscheiver differentas donaziuns zun legreivlas. Aschia ha sgr. Hs. Meisser regalau a nies institut sia gronda collecziun da fotografias e plattas, fatgas tras el e siu bab el Grischun, Valeis e Tessin. Plinavon regalescha la Secziun Piz Terri a nus la collecziun Derichweiler († 1936) cul material fotografic dalla Surselva. Era la vasta collecziun «Casa purila grischuna» vegn tier nies institut, aschia che nus disponin d'in grond material documentari, quei d'in temps che la fatscha da nos vitgs semida pli e pli da rudien.

Per meret da sgr. W. Treig ha la SRR astgau retscheiver duas donaziuns ella suma da 1 200 frs.

Ei resta a nus per la fin digl onn dad engraziar a tut tgi che ei segidaus cun nus e nossas miras en favur da scienza e lungatg mumma.

Gion Deplazes, president

ROMANIA

Ils 16 d'october 1966 ha la ludeivla vischnaunca de Trun commemorau il 50avel anniversari della mort de dr. Casper Decurtins – il «diun» de Trun. Quella digna festivitad ha regurdau il pievel romontsch alla gronda e nunstunclenteivla premura dil preziau defunct per il moviment romontsch, sco era a sia gronda lavur sco politicher social.

En sia allocuziun festiva ha il referent dr. G. G. Casaulta fatg menziun dils gronds merets de dr. Casper Decurtins en favur della renaschientscha dil lungatg romontsch. Perdetga de sia gronda e grondiusa lavur ei bein la Crestomazia – ina imposanta ovra.

Dr. Casper Decurtins ei staus il fundatur della Romania ch'ei vegnida creada ils 15 de settember 1896 a Trun. Different onns ha Decurtins redegiu igl «Ischi» ch' ei staus sia inspiraziun. Cheutras deva l'activitad romontscha vegnir purtada viado el pievel.

Sur fossa vi lein nus engraziar a dr. Casper Decurtins per sia gronda ierta romontscha, che sebase spirontamein sin idealissem per siu lungatg mumma, sco era per siu operar social.

Als organisaturs de quella digna commemoraziun admettein nus in cordial engraziament.

Duront igl onn vargau ha la suprastanza della Romania cumponiu la Cumissiun de statuts. La cumissiun ei completa e sa ussa semetter alla lavur. Quella stat sut presidi de dr. Fidel Caviezel, secretari dil departement de finanzas, Cuera.

Il 29/30 d'october 1966 ha giu liug a Breil ina dieta economica organisa dalla Romania. Il decuors de quella ei staus fetg cuntenteivels. Ils referats teni tier quell'occasiun vegnan stampai e san vegnir retratgs dalla administraziun della Romania, 7166 Trun. Als referents della dieta sco era als organisateurs auda in cordial engraziament per il bein reussir della dieta economica.

«Nies Tschespet» ed «Ischi» ein buca compari igl onn vargau. Certas difficultads redaczionalas han caschunau tier l'ediziun dil Tschespet in retard d'entgins meins. Demai ch'igl Ischi che sesanfla en stampa ei ina ediziun giubilara, ha la redacziun de quel absorbau de pli temps che usitau. Mo nus astgein sperar che omisdus comparien proximamein. Nuotatonmeins lessen nus exprimer a nos redactors in cordial engraziament. Nus essan perschuidi ch'els vegnan a porscher als lecturs romontschs enzatgei de vaglia.

La Romania ha ediu il «Regal de Nadal» – ina broschuretta pils affons. Plinavon ei vegnius stampaus il referat tenius ella radunonza generala digl onn 1965. Il tetel secloma: «La situaziun economica en Surselva» da lic. oec. Dumeni Columberg, Cavardiras.

Il «Corv e Talina» ein compari 4 gadas egl on 1965. L'«Exposiziun ambulonta» ha visitau cun success Claustra e s. Gagl.

Plinavon ei vegniu elaborau dalla Cumissiun de statuts della Secziun studentica ina broschura: «Origin e svilup historic della Romania».

La radunonza generala dils 1966 ha concediu la libertad de scripziun per ils organs ufficials della Romania. A caschun de nosa radunonza generala ha scol. sec. Toni Halter referiu davart: «La Romania en vesta della scolaziun dils carschi». Per ses profunds patratgs admettein nus al referent in cordial engraziament.

Francestg Degonda, president

UNIUN DALS GRISCHS

In 7 tschantadas da suprastanza e in 8 sezzüdas extraordinarias ha la nova suprastanza tscherchè da sviluppar sia via da lavur in möd plü cunvgnaintamaing pussibel. Uschè speraina cha nus sajan buns da manar tuot ils vehiculs eir quels dad annadas plü veglias, al böt sainza sfrachar üna rouda o dafatta l'aschigl e sainza far la cupicha. Cha la construcziun d'üna via douvra seis

temp nu mangl eu atschentar apostà. La collavuraziun culs oters commembers da la suprastanza ais statta fin hoz fich allegraivla.

Cun grand plaschair vaina das-chü undrar quaist an per lur anniversari giubilar a giunfra D. Messmer, a sar Steivan Loringett, sar prof. Tönjachen ed eir a las sours Frizzoni da Schlarigna. Quaist an ais gnüda lantschada la spüerta ladina a favur da la chasa jaura a Valchava. No ingrazchain a tuots quels chi han contribui a la reuschida da quista idea salüdaivla.

L'an scuors sun sortits da stampa la collecziun da chanzuns da P. Champell, Binsan III, redatta da sar N. Giamara, e per Nadal 1965 il cudesch Nossas tarablas, elavuradas da sar mag. W. Vital e giunfra A. Vital. Il cudesch Heidi, edit da la chasa Silva, elavurà e tradüt da sar mag. W. Vital ais eir sorti da stampa. Sar. vegl mag. M. Bischoff ha tradüt il cudesch per uffants: La strietta dad O. Preussler. Nouvs sun cumparüds eir duos cudeschs da l'OSL «Il mür» dad A. Grob-Ganzoni e «Bethlehem» dad E. Perini. L'Uniun dals Grischs sustegna eir ils periodics rumantschs: Il giuven Grischun e'l Corv.

Blera lavur ha chaschunà l'ediziun centenara da las ouvras da Peider Linsel. Il tom I ais cumparü per la fin da l'an 1966. Sperain cha quista ediziun centenara da Peider Linsel, chürada dad A. Peer, chatta buna accoglientscha in terra rumantscha ed utro.

Giunfra B. von Guaita hà darcheu in elavuraziun ün nouv quartet per ün gö rumantsch.

Cun plaschair pudain nus constatar cha'ls cuors rumantschs vegnan adüna daplü dumandats. A Scuol (3), Zernez, Zuoz (2), Samedan, Schlarigna, Puntraschigna, San Murezzan, Bravuogn, ultimamaing eir a Silvaplana, vegnan dats cuors rumantschs. I'ns sta fich a cour d'ingrazchar a tuot quels chi's mettan a disposiziun per tals cuors e da'ls giavüschar satisfacziun e bun success in lur lavur. La mità da november ha gnü lö a Zuoz ün cuors da teater. No ingrazchain a dna. Tilda e a sar Tista Murk per lur stupenda instrucziun. Al cussagl da scoula ed al cussagl cumünal da Puntraschigna giavüschaina chi possan cuntinuar amo lönch cun lur scoula rumantscha.

Eir la lavur dals cuvis in mincha cumün sto gnir menziunada aint il rapport presidial. Almain üna saira l'an dess gnir organisada üna reuniun rumantscha per cha minchün as renda darcheu quint ch'el appartegna pro nossa raspada ladina e per chi dvainta consciaint a minchün che respunsabilità ch'el ha invers nossa cultura.

Per finir am resta amo d'ingrazchar, e quai: als instancabels redactuors dal Chalender ladin, sar insp. T. Schmid e a sar rav. D. Gaudenz, als redactuors dal Dun da Nadal, da l'Aviöl, dal Sain Pitschen e dal Corv, dna. Ch. Filli, sar mar. R. Marugg, sar rav. G. Gaudenz, sar R. Arquint, sco eir a gfra. D. Messmer sco redactura dal Fögl Ladin. Il curaschi, il plaschair e la satisfacziun da tour per mans novas ideas e da cuntinuar cun las lavuors cumanzadas ans dan minchadi tuot quels chi's praistan adüna darcheu

publicamaing o zoppadamaing in ed our d'val per nossa lingua e cultura, e tuot quels chi, minchün in lur agen ambiaint, as dan fadia da discuorer ün s-chet rumantsch e dad esser in tuot lur far e pensar s-chets Engiadinais.

Hoz po la nouva suprastanza verer inavo sün ün an da lavur in buna cumünanza ed armonia. No sperain da pudair quintar eir d'hoz invia cun Vos sustegn, cun Voss'incletta e sperain surtuot da das-chair giodair Vossa fiduzcha e confidenza.

Jon Plouda

RENANIA

Suenter che la suprastanza dalla Renania ha empruau da formar differentas gruppas da lavur per siu intschess, schai la peisa principala da sia activitad sin quellas. Ina tenor nies meini impurtonta lavur per nies romontsch en general ha nossa *Cummissiun da scola* prestau: en pliras sesidas ha ella intercuriu la situaziun dil lungatg romontsch en la lescha da scola primara en preparaziun, fatg propostas supplementaras appartenent formulaziuns e tabla d'instrucziun ed inoltrau quellas propostas als inspecturs da scola romontschs per mauns dil departement d'educaziun; motiv principal per quella lavur fuva en emprema lingia il quitau per l'instrucziun romontscha en loghens cun scola fundamentala tudestga. Plinavon ha ella arranschau cun bien success in cuors da repetiziun romontsch a Trin viers la fin d'october 1966, el qual ils scolasts digl intschess renan han luvrau stediamein vid problems da grammatica, da translaziun, da teater e dall'instrucziun ell'enconuschientscha dalla patria.

Era nossa cummissiun per la «*fatscha da nos vitgs*» ei buca stada lischenta. En plirs turs tras nossa cuntrada han treis dels rimnau in inventari detagliau dallas inscripziuns vid stizuns, ustrias, luvratoris e biros, da nums e versets vid preits-casa e d'inscripziuns sin craps-fossa; medemamein han els era eruiu ils nums dils abbonents da telefon en nies intschess. En ina statistica exacta han els exponiu il character da quels nums ni la munconza da tals. La lavur pratica entscheiva pér ussa: in vitg suenter l'auter duei in tec alla gada survegnir sia fatscha d'inscripziun romontscha. Per quella extendida lavur ei il mudest import che la LR sa metter a disposiziun naturalmein fetg beinvegnius.

Nossa uniun ei stada representada a duas *seras renanas* ch'ei vegnidas menadas atras a Flond ed a Scheid. Il scopo principal da talas seradas ei per nus da scaffir in stretg contact denter Sur- e Sutselva; aschia sespruein nus da sebrattar cun teaters ni concerts denter in vitg e l'auter.

Era a Cuera ha nossa uniun empruau da mantener contact cun glied renana cheu sesenta e cun scolars cantunals ord siu intschess. En dus referats dils meins mars e zercladur han dr. Willi Dolf e prof. dr. Peter Dalbert discuriu da problems da scolaziun e dalla relaziun denter la cultura dil vitg ed il scolast. En ina sesida da suprastonza slargada ei vegniu dau all'entschatta december occasiun ad in gremium pli vast da dar in' investa el luvrar ed operar da noss' uniun; en ina secunda part ha quella sera signur cand. phil. Guido Soubielle referiu sur il tema «Catalan e romontsch – cumparegliau linguisticamein», ina paterlada che ha anflau viv interess.

Cuors da lungatg per carschi han uonn entschiet ni ein sin rucca a Vuorz, Schnaus, Flem, Trin ed Andeer; ei setracta da cuors da continuaziun e d'entschatta.

Ils *periodics dalla Renania* ein cumpari ils 1966 regularmein; denton ei dils dus Duns da Nadal usitai cumpariis gl'onn vargau mo il sursilvan. Sin giavisch d'ina cumissiun da scolasts dalla Sutselva ei il Dun sutsilvan vegnius sistius, persunter duein dus cudischs da scola vegnir preparai; vid quellas preparaziuns ei la Renania era partecipada cun ina contribuzin finanziaria. La suprastonza dalla Renania ha finalmein era decidiu – en emprima lingua per motivs finansials e persunals – da desister insumma dallas publicaziuns «Dun da Nadal» (cun resalva che la radunonza da delegai mondi d'accord). Quei pass ei denton era vegnius fatgs sin giavisch dalla LR, la quala sa cheutras impunder las subvenziuns dils Duns per «Il giuven Grischun»; quel duei en siu numer dil december cheutras era survegnir in character festiv e semeglient al «Dun da Nadal» usitau. La Renania quenta da aschia haver fatg in pass decisiv enviers l'avischinaziun denter ils idioms romontschs, ed ella spera bugen che era las autras uniuns regionalas desistien da lur «Dun» en favur dalla gasetta interromontscha per la giuventetgna «Il giuven Grischun».

Martin Bundi

UNIUNG RUMANTSCHA DA SURMEIR

I. Nossas publicaziuns

A. Igl Noss Sulom. La publicaziun annuala da l'U.R.S. d'amprema impurtanza é adegna puspe «Igl Noss Sulom». An 45 avla annada è chel puspe comparia ord la redacziun da scolast secundar Gion Peder Thöni, Riehen. Cun usito anschign e fegn sentimaint a igl redacter ans preschanto ena stupenta collecziun da rachints, istorgias e poesias.

En tgapetel ordvart interessant e deditgia all'istorgia dalla scienza. «Digl atom tar la bomba atomica» è titulada ena ordvart interessanta lavour ord la pleva da Gion Batt. Schmid, Riom.

Per la «cuturela» catta igl lectour puspe ena rotscha rachints e poesias.

B. Calender Surmiran. La redacziun da noss Calender Surmiran schea an mang da scolast secundar Faust Signorell. Chegl tg'igl redacter ans porscha mintg'onn sen camp dalla litteratura populara è veiramaintg instructiv, delectont ed original. Dasper ena legenda da Nadal (ena translaziun digl redacter) è publitgia ainten igl Calender Surmiran 1966 en zont interessant artetgel sur digls noms locals an Surmeir. Chegl è propa en tema d'actualitad ed ena documentaziun da gronda impurtanza per l'istorgia locala. Anavant uschi!

C. Pagina da Surmeir. Regularmaintg e punctualmaintg ò nossa gasettigna pitgia la porta 12 già ed è antrada an steiva surmirana. Igls lectours òn mintg'eda la pigleida an mang cun marveglias e ligia las actualitads succedeidas sen camp surmiran. Redacter Albert Camen so adegna puspe, tge tg'igls lectours giaveischan da neir sessour, ed el tgapescha da vistgeir sies artegels an bel lungatg e cungeir chels cun enpo humor ed er enpo critica. Gugent vess el anc enpo daples collaburateurs, ma chels èn per grond donn tots suroccupos cun lavour da mintga de! Ma lagn sperar tgi er chegl vigna migler.

D. Vocabulari Surmiran. Redacter prof. dr. Ambros Sonder ò purto la fegn december digl onn scadut l'amprema part digl manuscret an stampareia. En evenimaint istoric per nous Surmirans! Cordial angraztgamaint agl redacter, a dr. M. Wüthrich-Grisch, alla Leia Rumantscha ed a tots chels tg'on contribuia a chesta ovra d'amprema impurtanza per noss idiom an egnà moda u l'otra.

II. Radunanza generala 1966

Chella e chest onn stada deditgeida alla mimorgia da dr. C. Decurtins. An furma meisterila ò signour deputo e vigl Mistral G. Vincenz, Trun referia igls 25 da settember a Casti. El ò laschea reveiver an partratg igl «liung da Trun» e principalmaintg resumo la politica sociala da dr. Caspar Decurtins.

III. Curs da rumantsch

En tal vign actualmaintg do a Casti da sign. inspector G. D. Simeon. Gl'è ca. 25 sculars (v. d. omens e donnas) tgi fon part da chel. Bravo!

IV. Festa districtuala da cant a Salouf

Chesta festa organisada stupent ò er gia en grond success. Nous angraztgagn er an chest li agls organisateurs ed agls chors tg'on fatg part alla festa.

Toni Cantieni, pres. U. R. S.

UNIUN DA SCRIPTURS ROMONTSCHS

La culminaziun dils eveniments romontschs digl onn vargau munta bein il tschunavel Congress ladin ad Udine. Denter biars auters romontschs essan era nus stai representai e vein fatg part d'ina discussiun litterara. Sco fretg da quei congress ei ina Antologia Interladina vegnida instradada. Ella ei sil precinct da semadirar.

In auter fatg che para a nus impurtonts ei il cuors radiodramaturgic che ei vegnius mess a sti a Cuera ils 11 sils 12 da zercladur. El ei vegnius realisau cun agid dil Radio Romontsch. La participaziun da nossa vart ei stada cuntenteivla, ils fretgs vegnan e semussar egl avegnir.

Sco usitau han plirs da nos commembers priu part alla radunonza generala dils Scripturs Svizzers, quest onn giu a Locarno.

Las preleziuns en vitgs romontschs e scolas ein stadas alla testa da nossa acziun ed han tochen oz contonschiu il maximum da staziuns. Denter auter eisi era reussiu da brattar ora scribents denter ils differentes idioms romontschs, in fatg che mereta da vegnir menziunau dil mument ch'ei tucca da serrar las retschas pir che mai.

L'activadad en favur dil teater ei onz che buc sesminuida. Tonpli selegrein nus che G. P. Thöni ha scret a fin in drama original romontsch. Cun interess spetgein nus il resultat dalla concorrenza per giugs auditivs, arranschada dil Radio per la Svizra tudestga e romontscha.

La produzioni litterara en general ei stada cuntenteivla. Ordvart gronda ei la participaziun alla concorrenza litterara dalla NSB stada. Il resultat da quella vegn prest a cumparer en ina ediziun speciala. Mo era ordeifer las concorrenzas eisi vegniu luvrau aspramein. Noss Cumissiun Litterara ha undrau pliras lavurs inoltradas cun premis e renconuschientschas.

Noss radunonza generala ha giu liug ils 30 d'october a Samedan. Il di avon han entgins scribents romontschs prelegiu en las scolas da Samedan. La sera vein nus passentau cul pievel da Samedan. Scripturs e cantadurs ein sebrattai en nobla concorrenza en favur dil vierv romontsch. Per Sur A. Wihler e G. P. Thöni che han abdicau sco commembers dalla Cumissiun Litterara ha la radunonza tscharniu Dr. L. Uffer e Jon Semadeni. Plinavon ein treis novs commembers vegni recepi. Il program da lavur per igl onn che vegn ei tgemblaus.

Deplorablamein ei la mort puspei ida cun la farcla tras nies er ed ha tagliau il fil dalla veta a nossa veglia commembra Guinfrä Elisa Perini. Ella era ina dallas tgeuas denter nus, mo ina luvrera zun attaschada a nos ideals.

Nies organ, las Novas Litteraras, ein era cumparidas uonn regularmein ed han puspei fatg endamen ch'igl organ dall'Uniun da Scripturs ha dad esser dapli ch'in fegl convenziunal per il pievel.

Avon che concluder astgein nus aunc menziunar che nossa uniun hagi cumplenu uonn il vegnavel di da naschientscha. Mudests sco nus essan,

vein nus priu enconuschientscha da quei fatg en tutta tgeudad. Ei descha denton da seregurdar en engrazieivladad da quels che han a sias uras giu la vesida vasta avunda per far quei pass. Igl ei stau in pass curaschus. Malgrad ch'ei ha dau e dat da quels che uregian encunter nus ei quella fundaziun stada pli che giustificada. Las ovras ein nossas perdetgas, cheu san era ils malvugli midar nuotzun!

Theo Candinas

CUMÜNANZA RADIO RUMANTSCH (CRR)

L'activited da la CRR sto aunch'adüna suot l'insaina da la reorganisaziun dal radio e da la televisiun svizra. La suprastanza ais fermamaing occupeda cun ils problems da l'adaptaziun a la situaziun nouva ed ais in ferm contact cun las instituziuns in dumanda, surtuot cun ils organs da la Societed da Radio e Televisiun da la Svizra Tudais-cha e Retorumantscha e cun il comitè centrel da la Societed Svizra da Radio e Televisiun (SSR). Ad ais in lavur üna reglementaziun speciela per las emissiuns da radio e televisun in lingua rumantscha.

L'an 1966 passettan darcho 6 emissiuns da televisiun rumantscha suot il titul «Balcun tort». Las emissiuns mensilas da radio, nempe dal program Beromünster I, sortan uossa il prüem marcudi dal mais e na pü il venderdi. Las emissiuns informativas, quellas dal program Beromünster II, sortan mincha mardi (actualiteds) e scu fin uossa mincha dumengia (emissiun pau-rila). Augmentaziuns sun previssas, ma na auncha fixedas. A gnittan darcho realisedas 6 emissiuns dal radio per scoula, publichedas in duos cudaschets «Radioscola», annada XI. Scu üsito sortittan las emissiuns religiusas, quellas per ils iffaunts, ils vegls, per las duonnas e per ils amalos.

La radunanza generela avet lö ils 2 lügl a Cuaira. In quella gnit surdo il premi radio da la CRR quaista vouta a duos cors rumauntschs da la diaspora, nempe al «Chor viril Rumantsch» da Berna ed al «Chor viril Grischun» da Turich. La societad da sots folcloristics da Cuaira imbellit la radunanza cun bellas producziuns da sot.

La Cumischiun da Programs da la CRR salvet sia radunanza annuela a Cuaira ils 10 december. In viva discussiun füttan critichedas las emissiuns passedas ed express giavüschs per las emissiuns futuras.

Chr. Badraun, parsura

Nouvas allegraivlas

1. La *Banca chantunala grischuna* ha in occasiun da la renovaziun da la fatschada da sia chasa principala a Cuaira laschè far ün'inscripziun eir in lingua rumantscha.

2. Nos cuntschaint pittur *Alois Carigiet* ais gnü undrà dal Curatorium internaziunal dal cudesch per la giuventüna cun la medaglia da Hans-Christian Andersen per sia ouvra cumplessiva da pittur da cudeschs per uffants. Impü ha nos cumpatriot rumantsch artschvü il premi svizzer pel cudesch da giuventüna.

3. Als 15 october 1966 ha gnü lö la premiera da la versiun rumantscha dal film documentar «Quand nous étions encore petits enfants» cha la COOP, Basilea, ha laschè preparar in occasiun da seis giubileum da 75 ans. Daspö quel di ha la versiun rumantscha intitulada «Ils onns d'affonza» allegrà ün vast public in blers cumüns.

4. Da *Domat* pudain nus relatar güsta duos fats allegraivels: Per la «fiasta da Domat» dals 14 e 15 mai 1966 ais la quarta lingua adonta da las grandas müdadas dals ultims ons gnüda resguardada tant illa pressa scu aint il gö festiv da Fridolin Bargetzi. Implü ha quaist cumün dat noms rumantschs a sias vias. La tscherna da tals ais gnüda fatta tant scu pussibel confuorm a la tradiziun e cun resguard da las difficultats da pronunzcha dals vaschins dad otras linguas.

5. In connex cun las «*Eivnas culturalas a Clostra*» sun gnüdas muossadas l'exposiziun ambulanta «Veta, cultura, lingua» ed üna da ouvras da pitturs rumantschs contemporans. Uen program folcloristic e musical special ha eir dat occasiun da preschantar cumponists ed interprets rumantschs.

6. La chasa editura *K. Thienemanns, Stuttgart*, ha miss a disposiziun gratuitamaing ils bels e blers clischès per il cudesch d'uffants «La strietta» cha la LR ha edi in versiun rumantscha. Ün cordial grazcha fich per la bella spüerta. Vivant sequentes!

7. Il cumün da *Puntraschigna* ha decis l'avuost 1966 da mantgnair inavant la scoula fundamentala rumantscha. In vista al fat cha la part da la populaziun na rumantscha ais bler plü granda ais quaista decisiun da zuond granda impurtanza e dess esser ün exaimpel per oters cumüns.

8. In occasiun da sia tschantada annuala a Friburg ha la Società svizra per las ciencias umanas accepta la *Società retorumantscha*. Nus ans allegrain da quaist merità success da nossa prüma uniun rumantscha.

9. Las *Uniuns grischunas da Losanna e San Galla* han festagià il 50avel resp. 75avel anniversari da lur fundaziun. A Losanna ha il cor masdà suot direzziun da C. Janett chantà chanzuns rumantschas e francesas; a San Galla ha l'act festiv cumanzà cun l'avertura da l'exposiziun ambulanta da noss students. A la sairada festiva ha il cor «Las vouschs da la Gelgia» suot direzziun da duonna Alice Peterelli e l'oratur festiv prof. dr. Leza Uffer preschantà la part rumantscha. Il parsura da la LR ha portà ils salüds dal Grischun rumantsch.

10. Ils Rumantschs da Sargans e contuorn han davo ün referat dal secretari da la LR decis als 12 marz 1966 da fundar üna «*Unium rumantscha dal district Sargans*». L'act da fundaziun ha gnü lö als 30 avrigl 1966 e als 19 november 1966 ais gnüda organisada üna sairada rumantscha cun cooperaziun dals cors rumantschs da Cuaira.

Noss morts

Fritz Blanke. L'istoriker da baselgia prof. dr. Fritz Blanke clamà inaspettadamaing our da seis champ da lavur a Turich nun eira Rumantsch, ma el ais adüna stat ün grand ami da l'Engiadina e dal rumantsch. El avaiava imprais nossa lingua e predgiaiva eir per rumantsch. Sia abiltà da svagliar pro 'ls ravarendas futurs l'interess per l'istorgia da baselgia ha sainza dubi eir gnü influenza sün lur lavuors da tala natüra in lingua rumantscha.

Jon Guidon. Ils grands e bels gods da l'Engiadina sun stats üna delizcha pel silvicultur districtual Jon Guidon. El tils ha chürats cun granda premura e satisfacziun. Ma sia amur per la lingua rumantscha eira forsa amo plü intensiva e s'exprima illas bleras e bellas poesias publicadas suot ils tituls «Il röser sulvadi», «Il culaischem», «L'alosser», «Il röven». Seis raquints «Davart l'amur e la mort» ed aint «Il frousler» dan eir perdütta da seis fin sentimaint pel bel e bun. Il trapassà chi ans ha bandunats al età da 75 ans, ha fat bleras visitas in Chasa Rumantscha e muossà grand interess per nossas lavuors a pro dal rumantsch periclità.

Richard Lareida. Davo ün viadi terrester da bod 80 ans ha Richard Lareida chattà il schner passà seis ultim poss in seis char cumün da Zuoz. A quaist cumün ha el na be dedichà üna buna part da sias forzas scu actuar cumünal ed otras incumbenzas publicas, ma eir scu perscrutadur da l'istorgia. Il resultat ha el publichà aint il Fögl ladin e scu separat intitulà «Zuoz vegl intuorn ils ans 1890». Dasper seis affar da vin ha 'l defunt eir amo chattà temp da collavurar al Fögl Ladin e da as dedichar a la musica ed al chant.

Walter Scheitlin. Cun dr. phil. Walter Scheitlin ais ün grand ami e cugnuschidur dal rumantsch gnü clamà a megladra vita in favrer 1967 in seis 76 avel an. Il trapassà ais creschü sü a San Galla ed ha stübgia germanistica a Genevra e Turich. Rumantsch ha el imprais pür cur ch'el ais rivà dal 1926 a San Murezzan e quai cun üna premura straordinaria, uschè ch'el ais stat bun da cumpilar la cuntschainta grammatica ladina d'Engiadina ota «Il pled puter», chi ha il böt d'introdüer a tuots interessents ed amihs per la lingua rumantscha illa quarta lingua naziunala e dà occasiun als Rumantschs svess da 's perfecziunar in lur lingua. Var 26 ans ha dr. Scheitlin servi a San Murezzan scu magister secundar e grazcha a sia iniziativa sun las conferenzas da magisters darcheu dvantadas rumantschas. Id ais perquai bain stat motivà da til undrer cul vaschinadi d'onur.

Oscar Vasella. La nouva rivada da Friburg als 20 december 1966 cha prof. dr. Oscar Vasella haja stuvü tour cumgià da quaist muond cun be 62 ans ha contristà a blers Rumantschs. Cumbain cha l'erudit professor da l'istorgia svizra a Friburg nu d'eira d'origin rumantsch, ais el stat per blers students rumantschs ün ami patern ed eir ün fidel amatur da nossa cultura. Bain perquai til avaiva l'università eir delegà a la commemoraziun da Caspar Decurtins dal 16 october 1966 a Trun. El restarà a nus Rumantschs in buna e grata memoria.

Noss giubilar

Id ais sgür indichà da gratular in quist lö a noss duos dr. h. c. e ravarendas Peter Paul *Cadonau* pel 75avel (28 marz 1966) e Jachen Ulrich *Gaudenz* pel 70avel anniversari (3 schner 1967). Sar rav. Cadonau ha grands mierts pel rumantsch in special sco confundatur e redactur dalla Casa Paterna e coniniziant dal Calender per mintga gi e dal Dun da Nadal. Sia prestaziun principala sün quaist champ ais però sainza dubi la traducziun dal Nouv Testamaint ch'el ha procurà insembel cun sar rav. dr. h. c. Hercli Bertogg barmör.

Eir sar rav. *Gaudenz* serviaint dal pled divin a Zernez e Susch, s'ha aquistà grands mierts per la Rumantschia cun sia nouva traducziun dal Nouv Testamaint e cun sias bleras otras lavuors litteraras.

Cun plaschair ha la LR gratulà als 21 december 1966 a cusglier dals stadis dr. Gion *Darms* per seis 70avel cumplean. In sia vasta actività publica ha il giubilar adüna muossà viv interess per cultura e lingua rumantscha. Cun grand ingrazchamaint ans algordain nus da seis splendid votum aint il Cussagl dals stadis in favur da l'augmuint da la contribuziun federala a la LR. Da cour giavüschain nus inavant üna früttaivla actività a pro da nos Chantun e da sias culturas.

Ad multos annos!

Commemoraziuns

Il cumün da Trun s'ha allgordà als 16 october 1966 cun ün requiem ed ün act festiv dals 50 ans da la mort da seis illuster convaschin *prof. dr. Caspar Decurtins*. Il president cumünal Sefi Job ha pudü beneventar rapreschantants d'autoritats ecclesiasticas e civilas ed ün grand pövel a l'act festiv inramà da producziuns da las societats da chant e musica. Mgr. avat dr. Victor Schönbächler ha portà ils salüds da la clostra da Mustér. Il secretari da la LR ha in sia allocuziun festala atschegnà ils mierts dal «Liun da Trun»

per la cultura e lingua rumantscha, intant cha üna scena festiva scritta da mag. Alfons Vinzens ha illustrà fats marcants our la vita dal onurà. Il parsura da la LR ha spüert in ladin ils salüds da la LR ed accentuà l'importan-za da la Crestomazia per l'intera Rumantschia.

600 ans sun uossa passats daspö la fundaziun da la *Lia da la Chadè*. Uen comitè special prepara diversas manifestaziuns commemorativas. Nos parsura as participescha aint il comitè d'iniziativa e specialmaing per las festas regiunalas manadas in rumantsch. La prüma ha gnü lö als 29 schner 1967 a Zernez, ingio cha rapreschantants da las autoritats chantunalas e cumünalas ed ün grand pövel han assistì a l'act festal in baselgia cun predgias da sar rav. dr. h. c. J. U. Gudenz da sar canonic d'onur prof. dr. R. Staubli. Sül lö historic ha il president da Zernez, Gion Filli, dat il bainvgnü a la nume-rusa raspada. Dr. G. Sprecher sco president da la cità da Cuoir ha lura surdat ün documaint da giubileum, intant cha. dr. Mathis Berger, Cuoir, ha gnü il pled festal. Cun quista chaschun ais üna bella tabla commemora-tiva dal sculptur Gian Pedretti gnüda missa aint illa müraglia dal chastè da Wildenberg. Alocuziuns dals signuors Valentin Regi, president dal Grand Cussagl, da dr. H. Jörg, president dal comitè da festa han fat allusiun a l'importan-za da la Lia e las societats dal lö han fat tuot lur pussibel per imbellir quaista commemoraziun. Ulteriuras commemoraziuns avran lö a Zernez, Chasté e plü tard a Cuoir.

CONTRIBUZIUN ANNUALA DALS CUMÜNS

Pel an 1966 han ils seguaints cumüns pajà quaista contribuziun:

Tujetsch	30.—	Duin	10.—	Riom	10.—
Medel	100.—	Trin	40.—	Savognin	31.60
Mustér	50.—	Domat	100.—	Tinizong	50.—
Sumvitg	20.—	Bonaduz	50.—	Mulegns	10.—
Trun	30.—	Razen	40.—	Sur	20.—
Schlans	7.50	Prez	30.—	Silvaplana	50.—
Breil	61.60	Sched	6.80	San Murezzan	50.—
Vuorz	20.—	Traun	10.—	Schlarigna	30.—
Rueun	25.—	Tumegl	20.—	Puntraschigna	40.—
Ruschein	20.—	Pasqual	20.—	Samedan	100.—
Schnaus	25.—	Pratval	20.—	Bever	10.—
Sagogn	25.—	Scharans	25.—	Madulein	5.—
Falera	20.—	Calantgil	5.—	Zuoz	50.05
Laax	20.—	Andeer	50.—	Zernez	60.—
Flond	10.—	Ziràn	35.—	Susch	10.80
Riein	10.—	Donat	5.75	Lavin	9.80

Sevgein	10.—	Lon	3.20	Ardez	25.—
Glion	25.—	Maton	3.10	Scuol	10.—
Morissen	20.—	Vaz	75.—	Tarasp	20.—
Cumbel	20.—	Alvaschagn	10.—	Sent	20.—
Vella	20.—	Lantsch	9.35	Ramosch	30.—
Degen	20.—	Casti	50.—	Müstair	20.—
Vignogn	15.—	Mon	10.—	St. Maria	20.—
Lumbrein	30.—	Brinzeuls	5.60	Valchava	10.—
Surcasti	10.—	Surava	50.—	Fuldera	5.—
Tersnaus	7.05	Alvagni	20.—	Tschierv	5.—
Uors-Peiden	10.—	Bravuogn	50.—	Lü	5.—
Camuns	5.—	Saluof	20.—		

SCOLETTAS SUSTENIDAS DALLA LR PER IGL ONN 1966

Alvaschein	500.—	Razén	500.—
Alvaneu	800.—	Samedan	1000.—
Bravuogn	500.—	San Murezzan	500.—
Casti	500.—	Schlarigna	500.—
Castrisch	500.—	Segl	500.—
Champfèr	500.—	Surava	1000.—
Danis-Tavanasa	500.—	Tinizong	500.—
Domat	3000.—	Trin	500.—
Glion	500.—	Valbella	500.—
Lantsch	1000.—	Vaz	500.—
Puntraschigna	500.—	Zuoz	1000.—

Cuors romontschs

<i>Ling</i>	<i>Scolast</i>	<i>Participonts</i>	<i>Idiom</i>	<i>Cuors</i>
Cuera	dr. J. C. Arquint	11	ladin	I
Cuera	dr. J. C. Arquint	7	ladin	II
Cuera	G. Carigiet	7	sursilvan	I
Cuera	T. Candinas	4	sursilvan	III
Casti	G. D. Simeon	17	surmiran	I
Trin	A. Candrian	4	sursilvan	III
Flem	P. Christoffel	15	sursilvan	I
Vuorz	M. Derungs	6	sursilvan	II
Schnaus	M. Caveng	6	sursilvan	III
San Murezzan	A. Parli	7	ladin	II
San Murezzan	A. Parli	5	ladin	I
Puntraschigna	O. Cantieni	6	ladin	II
Puntraschigna	O. Cantieni	13	ladin	I
Andeer	Gion Mani	6	sursilvan	II
Bravuogn	A. Barblan	7	ladin	I
Zernez	G. Filli	6	ladin	I
Scuol	J. Vonmoos	12	ladin	I
Scuol	J. Vonmoos	9	ladin	II
Scuol	R. Luppi	5	ladin	III
Scuol	J. Vonmoos	11	ladin	I
Scuol	J. Vonmoos	5	ladin	III
Silvaplana	Ch.Grass	18	ladin	I
Danis-Tavanasa	G. Dietrich	6	sursilvan	I
Tujetsch/Rueras	N. Vinzens		sursilvan	I

Quen e bilanza 1966

A. QUEN GENERAL

EXPENSAS

Expensas per organs e persunal

Cussegl	339.60	
Suprastonza	1 382.—	
President	3 000.—	
Nuder	750.—	
Cumissiuns	135.—	
Pagas al secretariat	41 105.—	
Paga per schubergiar	660.—	
Supplements da carischia	4 099.90	
Suppl. da famiglia ed affons	1 800.—	
Suppl. d'esperienza	2 684.95	
SVS/SI	2 236.85	
Segirada d'accidents	475.35	
Prestaziun agl anteriur parsura	2 400.—	
Contr. alla segirada da spargn	187.50	
Contr. alla segirada da pensiun	1 482.20	62 738.35

Cuosts da biro

Cuosts da viadi e representaziuns	3 152.75	
Material da biro	3 078.95	
Francatura e vitgira	594.—	
Telefon	1 249.50	
Cuosts da banca e schec postal (Tscheins passivs)	614.70	
Tscheins per biros	3 560.25	
Scauldament da biros	794.20	
Glisch e forza electrica biros	449.55	
Material per schubergiar	36.50	
Reparaturas e mant. curtgin, installaziuns	376.20	13 906.60

Divers cuosts

Biblioteca ed archiv	264.05	
Abonnements p. gasettas e periodicas	551.65	
Inserats	97.90	
Propaganda generala, rapport annual, scartiras d'orientaziun	2 307.40	
Lavurs tras tiarzas persunas	133.40	
Segirada da fiug	183.80	
Cuosts divers secretariat	34.30	3 572.50

Subsidis regulars

Società Retorumantscha	3 700.—	
Romania	5 000.—	
Uniun dals Grischs	3 700.—	
Renania	3 700.—	
Uniung Rumantscha Surmeir	3 700.—	
Uniun da Scripturs Rumantschs	1 000.—	
Cumünanza Radio Rumantsch	300.—	21 100.—

Subsidis supplementars

Società Retorumantscha	2 000.—	
Romania	9 600.—	
Uniun dal Grischs	6 480.—	
Renania	2 160.—	
Uniung Rumantscha Surmeir	2 880.—	23 120.—

Per survetsch da referats (en res. 66: 414.—)

3 000.—

Per la fatscha da nos vitgs (en res. 66: 1 872.—)

3 480.—

Per periodicas d'affons

2 610.—

Divers subsidis

URS per «Mossaveia da plets novs»	500.—	
USR per studis	870.—	
USR per cumissiun litterara	500.—	
USR per ovras litt. novas	3 000.—	
A particulars	2 850.—	
Per ediziuns litt. e music.	1 800.—	9 520.—

Scolettas

Pagas allas mussadras	57 631.95
Paga alla instructura	12 508.—
Per schubergiar scoletta Cuera	1 180.—
Supplement da carischia	5 985.25
SVS/SI	2 820.85
Segirada d'accidents (Diversa)	276.40
Provediment p. instr. e mussadras	2 905.55
Cuosts da viadi per survigilanza	1 488.70
Cuosts per cuors mussadras (1966 ord. res. 3 239.30)	—.—
Ediziun «Scoletta»	223.70
Cumpra da material e mobillas	2 408.95
Tscheins per scoletta Cuera	2 592.—

Scauldament per scoletta Cuera	563.71	
Glisch e forza electr. scol. Cuera	268.80	
Material p. schub. scol. Cuera	50.—	
Reparaturas scoletta Cuera	—.—	
Subsidis a scolettas	15 800.—	
Contr. Ovras da Domat tras LR	—.—	106 703.86

Costs specials per mantener il lungatg

Pil teater	2 101.60	
(ord. res. 1966: 4000.—)		
Per cuors da lungatg	7 426.15	
Entruidament pils scol. da lungatg	—.—	
Mieds didactics rom. per scolas fundamentalas tudestgas	678.50	
«Il Giuven Grischun»	7 221.75	
Cuors en scola	4 916.—	
Lectura Sutselva ed il Plaun (ord. res. 1966: 208.—)	500.—	
La Pünt	1 200.—	24 044.—

Amortisaziuns

Maschinas da biro	2 207.60	
Mobilias da biro	1 727.70	3 935.30
		<u>277 730.61</u>

ENTRADAS

Subsidis e contribuziuns

Subsidi regular dalla Confederaziun	100 000.—	
Subsidi supplementar dalla Conf.	10 000.—	
Subsidi dil Cantun	80 000.—	
Contribuziun dallas vischnauncas	1 807.40	191 807.40

Entradas ord investiziuns

Tscheins	2 491.15	
Tscheins ord fonds	1 057.45	3 548.60

Entradas diversas

Contribuziuns privatas p. Scolettas	50.—	
Legat Anton Cadonau	800.—	
Fundaziun Casa Rom. p. scoletta Cuera	1000.—	
Ovras da Domat SA	—.—	
Uniun da puras Flem-Vitg	500.—	
Contribuziuns publicas per scolettas	28881.05	
Marcau da Cuera	5000.—	
Marcau da Turitg	2000.—	
Taxas dils scolarets	9011.35	
Cuors da lungatg	3875.—	
Il Giuven Grischun	1786.—	
Marcau da Cuera p. instr. romontscha	2000.—	
Lavurs per tiarzas personas	—.—	
Restituziun suppl. affons	720.—	
Scuntraziuns cuosts p. ediziuns	6935.—	62558.40
		<u>257914.40</u>
Cuosts	277730.61	
Entradas	257914.40	
Deficit	<u>19816.21</u>	

B. QUEN PER LAS EDIZIUNS

EXPENSAS

Cuosts per ediziuns

Vocabulari da Surmeir		
a) redacziun	2702.20	
b) stampa	—.—	
Pledari da Sutselva		
a) redacziun	1593.55	
b) stampa	—.—	
Cudischets OSL e LR (LR ord res. 66: 3802.—)	3050.—	
Ouvras Peider Lansel (LR ord res. 66: 5000.—)	11204.20	
Nossas Tarablas, reediziun	16635.—	
Viturin e Babetin	—.—	
Muossavia dramatic II (LR ord res. 66: 4471.—)		
La strietta	9204.50	
Flurina, surs.-ladin, reediziun	14917.90	
Diversa	6661.40	65968.75

Cuosts secundars

Scuntraziun cuosts secretariat	6935.—	
Cuosts da viadi	516.30	
Francaturas e vitgira	983.30	
Tscheins per magasin	1186.75	
Propaganda	443.30	10064.65
		<hr/>
		76033.40

ENTRADAS

Contribuziuns

Cantun per Voc. dil Grischun central	—.—	
Cantun per Viturin e Babetin	—.—	
Cantun per Ouvras Peider Lansel tom I	—.—	
Pro Helvetia per Voc. dil Grischun central	—.—	
Pro Helvetia per Viturin e Babetin	—.—	
Pro Helvetia per Muossavia II	2000.—	
Pro Helvetia per Nossas Tarablas	6000.—	
Pro Helvetia per Ouvras Lansel (part LR)	5000.—	
Pro Helvetia per Flurina	3000.—	
Pro Helvetia per La strietta	2000.—	
Soc. sviz. per teater pop. per Muossavia II	4000.—	
Fund. Ulrico Hoeppli per Nossas Tarablas	500.—	
Fund. Cadonau Pro Juventute per Nossas Tarablas	2000.—	24500.—

Vendita

Vocabulari rom. surs.-tud.	1586.50
Dicziunari ladin.-tud.	1689.—
Vocabulari tud.-rom. surs.	1153.20
Dicziunari tud.-rum. ladin	1594.85
Uorsin	1047.20
Brunies, Plantas e bes-chas.	116.90
OSL e LR, cudischets	1016.17
Canzunettas e versets, lad./surs.	213.10
Pieder Spelau	118.40
Laudinella	620.75
Guardia Grischuna	785.30
Nay, Bien di, bien onn	1762.63
Canzuns	770.05
La strietta	23.20

Nossas Tarablas	3974.10	
Flurina	676.15	
Musa Rumantscha/Musa Romontscha	446.35	
Bibliografia I e II	286.80	
Arquint, Vierv ladin	2294.50	
Ouvras da Peider Lansel	49.80	
T. Dolf, Istorgias	52.35	
T. Dolf, Canzuns per chor mischedau	760.—	
La Naivera/La cufra gronda	881.38	
Zocla, Zila, Zepla	2637.70	
Cantieni, Sper l'En	349.95	
Muossavia dramatic II	243.20	
Diversa	4978.15	30127.68

Augment da valeta

Augment da valeta dils cudischs	7648.35	
Augment dils debiturs	1231.99	8880.34
		<u>63508.02</u>

Cuosts	76033.40	
Entradas	63508.02	
Deficit	<u>12525.38</u>	

BILANZA

ACTIVAS

Cassa	219.60	
Schec postal LR	548.12	
Schec postal La Punt	289.47	
Quen current banca cantunala	—.—	
Carnet da spargn nr. 381755	—.—	
Carnet da spargn nr. 381756	—.—	
Debiturs divers	1233.15	
Debiturs dallas ediziuns	7928.87	
Participaziun Radio Turitg	200.—	
Cudischs avon maun	86385.—	
Activas transitoricas	10325.50	107129.71

Maschinas da biro	1.—	
Mobiliias da biro	1.—	
Mobiliias en scoletta	1.—	
Biblioteca LR e Caviezel	1.—	4.—

Deficit 1965	67 353.09	
Deficit 1966 total	32 341.59	99 694.68

Deficit La Punt 1965	1 007.20	
Deficit La Punt 1966	316.56	1 323.76

Casa Romontscha

Legat Florentina Töndury	5 000.—	
Legat dr. Felix Calonder	15 000.—	20 000.—

Banca cantunala

Legat Anton Cadonau	10 000.—	
Legat Eduard Bezzola	5 000.—	
Legat Georges W. Lambercier	10 000.—	
Legat Gian Saratz	2 500.—	
Legat dr. Pieder Tuor	2 000.—	
Legat per scribents malsauns	636.80	30 136.80

Conto dep. 27121 H	—.—	
Conto dep. 27121 J	40 000.—	40 000.—
		<u>298 288.95</u>

PASSIVAS

Quen current banca cantunala	12 066.20	
Crediturs divers	34 662.30	
Cassa da spargn pers. LR	5 901.55	
Passivas transitoricas	12 115.10	64 745.15

Emprest Fundaziun Augustin	3 000.—	
Emprest Fond naziunal	56 160.—	59 160.—

Reservas per intents specials

Per ediziuns linguisticas	42000.—	
Pil teater	8429.—	
Per ediziuns commemorativas	8000.—	
Publicaziuns per affons	8198.—	
Per ovras litt. novas	2400.—	
Per ovras musicalas	10000.—	
Cumissiun da cant	1500.—	
USR per ovras litt. e teater	6100.—	
USR per studis	870.—	
La Scoletta; Fegl p. mussadras	—.—	
Per cuors per las mussadras	18210.20	
Per las scolettas	4500.—	
Dun da Nadal Romania	—.—	
Fatscha d. n. vitgs/Surv. d. refer.	10447.80	
Cud. da scola, Suts./Plaun	2200.—	
Lectura Sutselva/Plaun	1392.—	124247.—

Casa Romontscha

Legat Florentina Töndury	5000.—	
Legat dr. Felix Calonder	15000.—	20000.—

Banca cantunala

Legat Anton Cadonau	10000.—	
Legat Eduard Bezzola	5000.—	
Legat Georges W. Lambercier	10000.—	
Legat Gian Saratz	2500.—	
Legat dr. Pieder Tuor	2000.—	
Legat per scribents malsauns	636.80	30136.80
		<u>298288.95</u>

Il quint 1966

Davo cha nos quint ais gnü repassà ed examinà tant da la controlla chantunala da finanzas sco da nossa cumischiun da gestiun chi han dat lur rapports ans pudain nus restrendscher ad alchünas cuortas remarchas e consideraziuns.

A. QUINT GENERAL

Las entradas s'amuntan a frs. 257914.40 e las expensas a frs. 277730.61. Da quai resulta ün deficit da frs. 19816.21. In congual cul preventiv ais l'esit per ca. frs. 5000.— plü favuraivel co spettà, ma el muossa cler e net cha nossa situaziun finanziaria vain cun pass rapid fich difficila.

1. *Expensas.* Tuot in tuot correspuondan las expensas al preventiv. Differenzas plü grandas sun da constatar pustüt pro la posiziun «expensas per organs e persunal» siand cha 'l cussagl ha gnü be üna tschantada e cha 'l secretari ais stat quasi duos mais sainza giunfra da büro. Creschüts sun da l'otra vart ils cuosts da büro, in prüma lingua per material da büro. I 's tratta qua d'ün post ün pa variabel tuot seguond las reservas da material avant man. Siand cha nus avain stuvü cumprar bler material l'an 1966 quintain nus cun üna expensa plü pitschna pel prossem an. Cha la LR ha la voluntà da spargner muossa la posiziun «Divers cuosts» ingio cha squasi tuot ils posts sun plü bass co il preventiv. La posiziun «Scoulinas» muossa passa 10000 francs plü pac expensas co previs, ma passa 20000 francs daplü co l'an passà. La differenza principala resorta dal fat cha las contribuziuns da las Ouvras da Domat chi fuorman ün post transitoric nu sun entradas e consequentamaing neir brich pajadas inavant. Implü sun eir mutaziuns e plü cuort temp da scoulina la causa da las expensas plü bassas co 'l preventiv. La posiziun «Cuosts specials per mantgnair la lingua» correspuonda i 'l total squasi al preventiv, ma tscherts posts muossan plü grandas differenzas, uschè sun las expensas pels cuors da lingua plü otas – dal rest ün bun attest per l'actività d'assimilaziun fich bsögnaivla – ed eir quellas per il periodic interrumentsch «Il giuven Grischnun» e per ils mezs didactics rumantschs per scoulas fundamentalas tudais-chas. Seguond il giavüsch express differentas jadas da la controlla da finanzas sun las maschinas e la mobiglia da büro uossa amortisadas cumplettamaing.

2. *Entradas.* Las differenzas principalas consistan in quai cha tant las contribuziuns tradiziunalas dals cumüns sco eir quellas per las scoulinas sun malavita ün pa plü pitschnas e pustüt cha quellas da las Ouvras da Domat nu sun rivadas. L'esit da «Il giuven Grischnun» nun ha gnü il success spettà. Ils motifs sun different, ma in prüma lingua bain üna tscherta

reserva tradiziunala dals Rumantschs vers periodics in differents idioms. Plü otas co previs sun amo quaist an las entradas per fits activs e quellas dals scolarets e pels cuors rumantschs.

B. QUINT D'EDIZIUNS

Quaist quint as preschainta cun expensas da frs. 76033.40 ed entradas da frs. 63508.02. Eir qua ais dimena da constatar ün deficit da frs. 12525.38. Il fat cha l'ediziun dals duos vocabularis dal Grischun central nun ais statta pussibla per l'an 1966 ha gnü la plü granda influenza sün las differenzas tanter quint e preventiv. Quaistas ouvras fundamentalas per la chüra dal surmiran e sutsilvan sun uossa per buna part cumpostas illa part rumantsch-tudais-cha. Scha id ais pussibel da tillas impalmar als interessents i'l decuors da l'an 1967, nun ais amo sgür. Quai dependa pustüt da quai, scha 'ls redactuors han dasper lur lavur professiunala il temp da far las correcturas e davo amo da preparar la part tudais-ch-rumantscha.

Pro *las expensas* sun pustüt amo da notar quellas pel tom I da las Ouvres da Peider Linsel e per il nouv cudesch per noss uffants «La strietta». Id ais allegraivel cha id ais amo reuschi da laschar cumparair l'an 1966 quaistas duos ouvras, tant plü cha'l tom I da las Ouvres Linsel eira già spettà daspö lösch. Tom II dess seguir l'an 1969. L'ediziun da «La strietta» ais statta pussibla grazcha al fat cha 'l manuscrit eira già gnü preparà per l'adöver privat e cha la chasa editura Thienemanns ha miss a disposiziun gratuita maing ils blers clischès.

Las *entradas* as cumpuonan d'üna vart da generusas contribuziuns da diversas instituziuns e da l'otra da la buna vendita da cudeschs da passa frs. 30000.—. Nus ingrazchain eir in quaist lö pel prezius sustegn material e moral da tuots quels chi 's han prestats per nossas ediziuns.

C. NOSSA SITUAZIUN FINANZIALA

Ün sguard sün nos bilantsch muossa cler cha nossa actuala situaziun finanziaria nun ais brichafat allegraivla. Il deficit crescha ad ün crescher e quai cumbain cha la gestiun ais spargnuossa e cha 'ls cudeschs disponibels figüran cun üna summa squasi eguala al deficit total chi füss uschigliö amo blier plü grand. Bain avain nus amo reservas da passa 120000 francs, ma quaistas sun destinadas per intents specials e sun be per part avant man in munaida. Ellas saran eir in cuort temp a fin, scha nos program d'acziuns ed ediziuns fa ils progress giavüscharts. Uschè füss per exaimpel la reserva da frs. 42000.— per ediziuns linguistics già dovrada, scha 'ls duos vocabularis dal Grischun central füssan cumparüts l'an 1966. Per la prüma jada

daspö alchüns ans muossa eir nos conto pro la banca chantunala ün deficit. Listess temp ais la summa dals credituors divers quasi pel dubel plü granda co l'an passà. Cun oters plets: Noss mezs disponibels nu bastan plü per satisfar a noss obligs. Eir scha üna o l'otra expensa po forsa esser discutabla, pudain nus atschertar cun buna conscienza cha quaista penibla situaziun nun ais la consequenza dad üna noscha economia, dimpersè in prüma lingia da la svalüttaziun da la munaida e da la necessità da tour novas masüras per francar la posiziun dal rumantsch.

Las vistas per megldrar quaista situaziun cha nus avain manzunà fingià plü bod nu sun güsta bunas. Las pussibilitats da spargnar amo daplü sun pitschnas, scha nus nu vulain frenar sensiblamaing las acziuns ed ediziuns da la LR e da sias societats affiliadas. In vista als privels chi creschan vi e plü nu pudain nus surtour üna tala respunsabilità. Ils mezs da las otras instituziuns culturalas chi ans spordschan adüna darcheu agüd sun eir limitats e per regla na destinats per prestaziuns periodicas. Perquai stuvain nus darcheu dumandar agüd a la Confederaziun ed al Chantun, schabain cha'l mumaint nun ais favuraivel. La preparaziun da quaistas instanzas in stret contact cun nossas scocietats affiliadas sarà üna importanta incumbenza da l'an 1967. Gugent sperain nus d'avair il sustegn da tuot ils Rumantschs, la premissa indispensabla per ün success.

Il parsura: dr. Pierin Ratti

Rapport approvà da la suprastanza als 31 marz 1967.